

ICOMOS SWEDEN

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES

CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ICOMOS SWEDEN 2012

Antagen vid ICOMOS Sveriges årsmöte den 20 mars 2013

ICOMOS är en sammanslutning för olika kategorier yrkesverksamma inom kulturmiljövården över hela världen – den enda globala, obundna organisationen i sitt slag. Dess uppgift är att tvärvetenskapligt och sektorsövergripande verka för att historiska minnesmärken, miljöer, kulturlandskap och fornlämningar bevaras åt eftervärlden. Bland medlemmarna finns såväl praktiker, administratörer och forskare, antikvarier, arkitekter, arkeologer, fastighetsförvaltare, ingenjörer, konservatorer, konstvetare, planerare m.fl. ICOMOS finns i 110 länder.

ICOMOS är expertorgan åt Unesco i kulturmiljöfrågor och för världsarvskonventionen.

ICOMOS SWEDEN är en av ICOMOS national kommittéer och organiserar yrkesverksamma inom kulturmiljövården i Sverige.

Det tvärvetenskapliga medlemskapet ger tillsammans med det världsomfattande nätverket av spjutspetskompetens utomordentliga möjligheter till överblick, ny kunskap, internationell jämförelse och erfarenhetsutbyte. Härigenom är ICOMOS SWEDEN den organisation som ojämförligt bäst kan bidra till svensk kulturmiljövård och också förmedla kunskap om svenska förhållanden internationellt. För att kunna utnyttja den potential som finns på ett rimligt sätt krävs dock utökade ekonomiska resurser till ersättning för resor och viss arvodering. Måluppfyllelsen är i hög grad beroende av hur detta kan ordnas.

ARBETSUPPGIFTER

Svenska ICOMOS har enligt stadgarna som ändamål att:

- i Sverige och internationellt främja vård och bevarande av kulturmiljön, såväl enskilda monument och deras omgivning som samlad bebyggelse och miljöer av kulturhistoriskt intresse,
- verka för att internationella rekommendationer och konventioner som är tillämpliga på svenska förhållanden blir kända och beaktade,
- till ICOMOS och andra intresserade internationella organ förmedla kunskap om svenska förhållanden,
- verka för informationsutbyte mellan svenska föreningar inom verksamhetsområdet, andra intresserade organ och personer, såväl inom som utom landet, med särskilt ansvar för det internationella samarbetet på expertnivå,
- sprida upplysningar och rapporter om internationell verksamhet, såsom symposier, kongresser, utställningar etc.

ICOMOS SWEDENS STYRELSE OCH MEDLEMMAR 2012

ICOMOS SWEDENS STYRELSE

ICOMOS SWEDENS styrelse valdes 14 mars 2012. Styrelsen består av följande ledamöter:

Ordförande Kerstin Westerlund Bjurström

Vice ordförande Nils Ahlberg

Sekreterare Cecilia Andersson

Kassör Daniel Kwiatkowski

Ledamot Jan-Gunnar Lindgren

Ledamot Erika Johansson

Ledamot Malin Myrin

Ledamot Gert Magnusson

Adjungerad Lena Palmqvist

Revisorer:

Börje Olsson and Lars Cnattingius.

Valberedning:

Anna-Gretha Eriksson (sammankallande), Erik Orviste och Henrik Lindblad.

ICOMOS SWEDENS MEDLEMMAR

Vid årsskiftet 2012-2013 hade ICOMOS SWEDEN 15 institutionsmedlemmar och 157 individuella medlemmar.

Under 2012 antogs sjutton nya individuella medlemmar: *Urs Müller, Rosario Vazques, Boel Melin, Thomas Roth, Sven-Olof Ahlberg, Karin Beckman-Thoor, Håkan Karlsson, Marwa Dabaieh, Åsa Högström, Erika Hedhammar, Dag Avango, Anna Jakobsson, Anders Gustafsson, Susanne Klemeyer-Garcia, Jenny Olausson, Greger Widgren och John Mårtelius*

Under 2012 antogs en ny aspirant: *Anna-Lena Forsberg*

Under 2012 antogs en institutionsmedlem: *Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.*

Under 2012 avslutade nio individuella medlemmar sitt medlemskap: *Hans Sandström, Benedict Wåhlin, Lena Seim, Jan-Inge Gustafsson, Arshad Husein, Märta Jansson, Christian Laine, Helena Tallius-Myrman.*

Under 2012 avslutade *Statens fastighetsverk* sitt medlemskap

Under 2012 avled en medlem: *Simonetta Peroni Peterson.*

GENOMFÖRD VERKSAMHET 2012

Verksamheten 2012 har planlagts så att den i slutet av 2014 ska ha kommit en bit närmare de i handlingsplan 2012-14 fastslagna översiktliga långsiktiga målen:

Kulturmiljöfrågorna har fått en större tyngd i det allmänna medvetandet och förutsättningarna har förbättras så att:

- enskilda byggnaders och bebyggelsemiljöers integritet och upplevelsevärde värnas,

- övergrepp på att värdefull stadskaraktär genom storskalig bebyggelse på fel förhindras.

Världsarvskonventionen respekteras; Konventionen om kulturarv under vatten och Farokonventionen har ratificerats,

Synen på kulturmiljön har vänds från att ha upplevts som tärande till att upplevas som en oumbärlig resurs för framtiden och för ett hållbart samhälle

Vi som arbetar med kulturmiljöfrågor

- har utvecklat vår kompetens, blivit mer drivande och en bättre respekterad kraft,
- har bättre resurser för att utvärdera, beskriva och informera om de kulturhistoriska värdena på ett engagerande sätt.

ICOMOS SWEDEN har blivit starkare:

- betydligt större medlemsantal, representativt avseende kompetens, yrke och landsdel,
- fler stödjande företag, institutioner och andra organisationer,
- potentialen för kunskapsspridning och utvecklig hos representationen i internationella kommittéer, i arbetsgrupper mm utnyttjas fullt ut,
- förbättrad tvåvägskommunikation styrelse/medlemmar,
- ICOMOS medlemmar intresserar sig, uppmärksammar och bistår styrelsen med information och underlag till aktioner avseende världsarv som hotas och också med bra och dåliga exempel på hur lagar följs och tillämpas för kulturmiljö i övrigt,
- uppfattas som ett betydelsefullt expertnätverk.

Årsberättelsen följer avsnittet *Mål och aktiviteter på kort och långsikt* i verksamhetsplanen 2012-2014 för ICOMOS SWEDEN. Avsnittet syftar till att framhäva ICOMOS arbete med att öka kulturarvets betydelse generellt, att förbättra förutsättningarna för detta och att skydda de svenska världsarvens kulturhistoriska värde. Avsikten är också att det ska framgå hur olika delar av verksamheten hänger ihop med målen.

Eftersom flera av ICOMOS SWEDENS viktigaste verksamheter och projekt syftar till att bidra till att uppnå mer än ett av dessa övergripande mål, som dessutom är på längre sikt än handlingsplanens tre år, så kommenteras målen i verksamhetsplanen såväl som nedan i verksamhetsberättelsen under rubriker som relaterar till dessa i stället för till de översiktliga målen. Detta gäller såväl de kortsiktiga målen på (1 år) och de mer långsiktiga (3 år).

De kortsiktiga målen avses i den mån de ännu inte är uppnådda nås till årsmötet i mars 2012. Flera nya aktiviteter har tillkommit andra har utökats väsentligt.

Styrelsens ledamöter har var och en haft sina speciella ansvarsområden enligt styrdokument *Styrelsearbetet: Ansvars- och arbetsfördelning* respektive översikt av *Styrdokument för Policy, Administrativa rutiner m.m.*

Som ovan nämnts är såväl de kortsiktiga målen på (1 år) och de mer långsiktiga (3 år) relaterade till ICOMOS SWEDENS olika verksamhetsområden.

SYNEN PÅ KULTURMILJÖN

Genom det planerade projektet ICOMOS ”Tankesmedja” är avsikten att inom ICOMOS komma fram till ett gemensamt förhållningssätt till uppgiften att bistå med att värna och utveckla vår kulturmiljö och föra en bred diskussion om detta och om kulturmiljöns betydelse med opinionsbildare och nyckelpersoner inom företag, organisationer, media och politik. Den gemensamma utgångspunkten

avses formuleras som ett svenskt ”Venice charter” aktualiserat för vår tid. Planen har i stort sett följts. Under 2012 har:

- en arbetsgrupp bildats och en projektbeskrivning arbetats fram. Bidragsansökan är inte färdigställd men arbetet med att sondera finansieringsmöjligheter har påbörjats. Tillsättning av en referensgrupp har inte skett under året,
- ett första utkast till bearbetad ”Venice Charter” för att identifiera vilka punkter som kräver en bred diskussion har utarbetats. De viktiga diskussionsfrågorna har identifierats. Ett välbesökt seminarium ”Värde och Bruk” har genomförts,
- information från ICOMOS internationella kommittéer om forskning om kulturmiljöns roll i samhällsutvecklingen spridits i samband med aktiviteter (skrivelser, artiklar) för förbättrad utveckling av enskilda projekt.

LAGSTIFTNING, REGELVERK, INTERNATIONELLA ÖVERENSKOMMELSER M.M.

Lagstiftningen i sig såväl som kompetensen och förmågan att referera till och tillämpa de lagar som finns är en för en framgångsrik kulturmiljövård avgörande fråga. Under 2012 har:

- ett yttrande över betänkandet Kulturmiljöarbete i en ny tid (SOU 2012:37) lämnats till kulturdepartementet,
- en artikel skrivits vilken kräver viss bearbetning för att kunna publiceras i SvD eller DN,
- seminariet ”Kulturmiljöarbete i vår tid” genomförts,
- arbete med, att med tanke på publicitet, samla flagranta exempel på hur lagstiftningen används påbörjats,
- möten med Kulturdepartementet, Svenska Unescorådet, Sveriges Unesco ambassadör m. fl. genomförts med avsikten att åstadkomma förbättrat skydd för de svenska världsarven och andra riksintressanta kulturmiljöer, genomförts.
- beträffande arbete för ”bättre skydd av lösöre som har viktig koppling till de historiska miljöerna, för att få Unesco konventionen om ”världsarv under vatten” ratificerad. Europarådets Faro-konvention ratificerad och Unesco/ICOMOS Operational Guidelines mm översatta till svenska avvaktar vi,
- en kontinuerlig kontakt upprätthållits med Byggnadsvårdsföreningen.

ANALYS AV RESURSER OCH AV ARBETSSITUATION FÖR BESLUTFATTARE OCH ANDRA INOM ARBETSOMRÅDET

Resurser, kompetens och möjlighet att delta i beslutsprocessen och att belysa kulturmiljöfrågor har avgörande betydelse för resultatet. Det planerade resursprojektet syftar till att analysera dagsläget, komma fram till förbättringar och argumentera för dessa. Under 2012 har:

- projektbeskrivningen diskuterats inom styrelsen och arbetet pågår med att precisera projektets frågeställningar och är nära nog klar. Arbetet med bidragsansökan och med att sondera finansieringsmöjligheter har ännu inte påbörjats. Vi avvaktar med att genomföra seminarium om resurser och arbetssituation till 2013.

Se vidare nedan under *Kompetens inom verksamhetsområdet*.

KOMPETENS INOM VERKSAMHETSOMRÅDET

Med utgångspunkt i Unescos ”Recommendation on Historic Urban Landscapes” avser ICOMOS SWEDEN att bidra till kompetensen inom kulturmiljövården för att ta ledande roller i processen men även i samhällsbyggandet i stort, diskutera alternativ, skapa intresse och engagemang och övertygande beskriva målsättningen med bevarande m.m. Under 2012 har

- samarbete med Svenska Unescorådet fört med sig att de låtit översätta Unescos Recommendation on Historic Urban Landscape (HUL),
- planeringen av ett seminarium om (HUL) har påbörjats tillsammans med Svenska Unescorådet.

VÄRLDSARVSFRÅGOR

Den principfråga som ICOMOS SWEDEN driver genom olika aktuella ärenden är att konventionstexten ”att varje stat ska göra sitt yttersta för att skydda världsarvet” ska få genomslagskraft. Generellt ökar problemen med att för de svenska världsarven negativa åtgärder planeras och genomförs, i och med att allt längre tid gått sedan nomineringstillfället. Under 2012 har:

- frågan om behov av klargörande av avsikten med världsarvskonventionen och av eventuell förstärkning av lagstiftningen aktivt och kontinuerligt framförts till olika nivåer inom kulturdepartementet, Svenska Unescorådet, Sveriges Unescoambassadör och RAÄ m fl. Viss framgång har uppnåtts,
- synpunkter på hur samarbetet mellan nationalkommittéer och ICOMOS centralt utarbetats och redovisats som PM till ICOMOS international tillsammans med presentation på Advisory Committee möte där representanter för alla ICOMOS medlemsländer deltog,
- ett PM skrivits till ICOMOS med förslag till nya riktlinjer för hanteringen av § 6:2 i Guidance för Heritage Impact Assessment avseende rimlig balans mellan skada på världsarvet och samhället,
- ett medlemseminarium arrangerats under ”World Heritage day”, 18 april, om världsarvsfrågor med exempel med utgångspunkt från PM ovan,
- styrelsen beslutat att utse lokala ICOMOS representanter, som stöd för styrelsens aktioner, för de världsarv där så behövs. Riktlinjer för detta har beslutats,
- Drottningholmsprojektet med breddad väg genom världsarvet och illa lokaliserad avfart från Förbifart Stockholm presenterats på Europainivå och för Advisory committee med dokument bl. a. om ”Heritage Impact assessment (HIA) och ppt-presentation. ICOMOS Europa har skrivit till regeringen och ICOMOS international förbereder insats. Kontinuerligt arbete pågår med att påverka vägbredd och lösningen av avfart till förbifarten,
- en aktion har genomförts mot stora vindkraftverk inom Södra Ölands odlingslandskap, som liksom Drottningholm, medfört uppmärksamhet från Unesco fortsatt med kontinuerliga lokala kontakter, två tidningsartiklar, en kontinuerlig debatt i media lokalt och i riksmidia. Vindkraftfrågan har aktualiserats på årets två Europamöten med ppt-presentationer. ICOMOS skrivelse har översatts till engelska,
- ICOMOS skrivit till kommun och länsstyrelse i Karlskrona om planerad rivning av två hammagasin, deltagit i flera radiointervjuer och kommunicerat med kommunledning och länsstyrelse,
- haft ögonen på Falun för vanvård av gården Rottneby,

- deltagit och agerat i "världsarvs i Sverige" jubileumsseminarium dock inte i Nordiskt världsarvsmöte.

Internationellt samarbete i övrigt

Internationellt ser styrelsen det som viktigt att påverka vad gäller former för ICOMOS interna arbete vad gäller frågor som har med globaliseringens, kulturmiljöns betydelse, resursknapphetens och klimatförändringens effekter.

Utomnordiskt samarbete (ICOMOS International)

Under 2012 har ICOMOS SE:

- medverkat med förberedda inlägg på mötesledningens begäran vid "Advisory committee" (samtliga ordförande) om riktlinjer för samarbetet mellan executive Committee och ICOMOS nationalkommittéer i "Dubrovnic Valetta Principals" och om "Guidance on Heritage Impact Assessment",
- medverkat med förberedda inlägg d: o vid två ICOMOS Europamöten om Stora vindkraftverk, principfrågor om värdering av skada på världsarv respektive om Drottningholm,
- inte hunnit bjuda in någon representant från "Executive committee" eller annat internationellt organ till Sverige för att hålla föredrag eller dylikt,
- tagit fram nya och helt omarbetade riktlinjer för de svenska internationella kommittérepresentanternas ansvar och för eventuella arbetsgrupper inom olika vetenskapliga områden,
- modifierat målet med en representant i varje internationell vetenskaplig kommitté till varje relevant sådan kommitté,
- arbetat för att fler e-mail nätverk bildas då vi avseende svenska arbetsgrupper ser det som realistiskt med fler än några få.
- arrangerat två möten med de svenska internationella kommittérepresentanterna,
- arbetat för att bilda ett svenskt Blue Shield genom att delta i en arbetsgrupp bestående av representanter från Svenska ICOM (International Council of Museums), IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), ICA (International Council on Archives) samt ICOMOS.

Nordiskt samarbete

Något nordiskt möte har inte genomförts i år. Dock har mycket e-mail kontakt mellan ordförandena upprätthållits.

NATIONELLT SAMARBETE

ICOMOS SWEDEN har under 2012:

- träffat riksantikvarien och överantikvarien tre gånger under året samt en gång vardera Riksantikvarieämbetets chef respektive biträdande chef för samhällsavdelningen Birgitta Johansen och Anita Bergensträhle-Lindh,
- träffat ordföranden och generaldirektören för Svenska Unescorådet,
- träffat Kulturarv utan gränsers ordförande och VD m.fl.,
- haft kontakt med länsantikvarie- respektive länsarkitektföreningen, m.fl.

- haft kontinuerlig kontakt med Byggnadsvårdsföreningen om bl. a tillämpning av lagstiftning, exempel på olika företeelser inom kulturmiljövården, om allmänhetens attityder etc. samt samarbete om medlemsvärning.

MEDIA OCH ANNAN INFORMATIONSSPRIDNING

Exponering i media för information till allmänheten och professionella

För information till allmänheten och en bredare grupp professionella är *media en nyckelfaktor*. Likaså för våra möjligheter att nå respekt som tung aktör på kulturmiljöområdet och för att väcka intresse för medlemskap.

- ICOMOS och också Unescos exponering i media har genom omvärldsbevakning, kontaktskapande verksamhet och författande av artiklar ökat från föregående år. (artiklar, intervjuer) Pressmeddelanden har skickats i samband med skrivelser och inför merparten av seminarierna. Se vidare bifogad lista.
- Vi är nog ännu inte mogna för kontakt med media från de svenska representanterna och arbetsgruppsordförandena inför respektive från kommitté- och arbetsgruppsseminarier och liknande i Sverige . Viss information har ändå kommit ut.
- En del har börjat hända när det gäller att medlemmar runt om i landet reagerar, bistår med underlag till aktioner när det gäller att belysa principiellt viktiga frågeställningar, världsarv mm.
- Presslista med mailadresser, telefonnummer och kontaktpersoner är på gång.

Annan informationsspridning och dialog

- Icke medlemmar är välkomna på alla seminarier
- I samarbetet med Byggnadsvårdsföreningen ingår publicitet i tidskriften Byggnadsvård.
- Har verkat systematiskt för att bidra till att Byggnadsvårdsföreningen ska kunna bli en stark nationell förmedlare av professionell kunskap motsvarande Svenska naturskyddsföreningen när det gäller att påverka allmänhetens intresse av kulturmiljöfrågorna.
- Vi har embryo till en policy för vidare spridning av nyhetsbrevet.

INFORMATION TILL MEDLEMMAR OCH ANDRA PROFESSIONELLA

- ICOMOS SWEDENs nyhetsbrev, som huvudsakligen är skriven på svenska, utkommer fyra gånger per år. I nyhetsbrevet publiceras medlemsinformation och tips om kommande aktiviteter. Dessutom sammanfattas de aktiviteter som har ägt rum under de senaste månaderna, till exempel uttalanden, utlåtanden, seminarier, diskussioner och möten, både nationellt och internationellt.
- Vi har inte som planerats mäktat med att ta fram program för och genomföra arbetet med ny hemsida som vi själva ska kunna hantera.
- Vi arbetar för att göra information till nyhetsbrev och också hemsida och till media ska bli en självklarhet i samband med möten, seminarier, skrivelser osv.

MEDLEMSKAP OCH MEDLEMSREKRYTERING

Vi måste bli fler individuella medlemmar i ICOMOS SWEDEN och mer representativa vad gäller spridning av medlemsskaran över landet, till fler yrkesgrupper och till yngre. Alla medlemmar har en viktig insats att göra genom att informera presumtiva medlemmar, intressera media etc. Våra internationella kommittérepresentanter och medlemmarna i arbetsgrupperna är särskilt viktiga med tanke på deras möjlighet att berätta om vad som sker internationellt.

Enskilda medlemmar

- Vi har ökat med ca 7 %. Vi har valt in 17 nya medlemmar ca 12 % ökning. 8 har främst av ålderskäl lämnat.
- Det gemensamma ansvarstagandet för att informera om ICOMOS och rekrytera medlemmar är svårt att bedöma.
- Befintlig analys av medlemsstruktur vare sig av hur befintliga eller nya medlemmarna fördelar sig på landsändar och på olika kompetenser har inte utvecklats.
- Systematiskt genomförda riktade insatser har inte genomförts.
- Strategi för hur medlemskapet ska kunna ”laddas” med förmåner har inte tillkommit. Däremot har brev med påminnelse om överenskommelse om gratis inträde för ICOMOS medlemmar skickats till ett stort antal museer.
- Ny upplaga av informationsbroschyren är tryckt.
- Ansvarstagande från var och en i styrelse, kommittéer och arbetsgrupper för att på relevanta möten ta med broschyr och dela ut, lägga fram etc. är svårt att bedöma.

Institutionsmedlemskapet

- Policy för vem som kan bli institutionsmedlem har utarbetats men behöver diskuteras mer.
- Form för hur samverkan med institutionsmedlemmar ska ske behöver utvecklas ytterligare.

Stödjande företag institutioner och andra organisationer

- Plan för rekrytering av stödjande företag institutioner och andra organisationer är inte färdig.

Aspiranter

- Namn- och adresslista finns däremot inte plan för besök hos relevanta utbildningar.
- Ett föreläsningsspass om ICOMOS är genomfört, till det kommer information från flera i samband med föreläsningar mm. Vi har inte lyckats nå upp till 80 % av utbildningarna per år.

BÄTTRE UTNYTTJANDE AV ICOMOS SAMLADE KOMPETENS/EKONOMI

Inom ICOMOS hundra nationalkommittéer och tjugofem vetenskapliga kommittéer finns kunskap inom alla yrkesområden som behövs i arbetet med kulturhistoriskt värdefull miljö. Det tvärvetenskapliga medlemskapet tillsammans med det världsomfattande nätverket av oftast spjutspetskompetens ger utomordentliga möjligheter till överblick, ny kunskap, internationell jämförelse och erfarenhetsutbyte.

ICOMOS har en enorm potential. Att inte använda den bättre är slöseri. Efter ett par år, då ICOMOS verkligen utifrån de möjligheter som det internationella nätverket ger, försökt påverka utvecklingen också i Sverige för att ge kulturmiljöfrågorna större tyngd och också öka respekten för särskilt världsarvskonventionen står det dock klart att det är en ogörlig uppgift att i längden klara detta på ett kompetent sätt utan möjlighet till arvodering av personer med strategiska roller som utför

extraordinära arbetsuppgifter. Till detta kommer behov av tryggad möjlighet för att kunna få reskostnader m.m. finansierade.

Följande har hänt:

- Vi fick från Riksantikvarieämbetet en höjning för detta från 95 000 till 150 000 kr (55 000 kr) Av denna har 25 000 kr använts till arvodering.
- Analys av bidragsgivare och intäkter utöver Riksantikvarieämbetets bidrag till ideella organisationer har gett negativt resultat. Det har hittills visat sig omöjligt att komma på någon mer än Riksantikvarieämbetet som kan tänkas ha intresse av att stötta den kontinuerliga verksamheten i ICOMOS.

RUTINER FÖR DET INTERNA ARBETET I ÖVRIGT

Trots mycket arbete med att skapa tydliga nedskrivna rutiner för att öka ICOMOS SWEDENs slagkraft, förenkla administration och undvika dubbelarbete återstår en hel del.

- Förslag till revidering av stadgarna. så att de bättre motsvarar uppdraget från ICOMOS international och verkligheten, att antas av årsmötet 2013 finns utarbetat,
- Riktlinjer för de svenska internationella kommittérepresentanternas och för institutionsmedlemskapets innebörd och förpliktelser har tagits fram,
- Riktlinjer rör världsarv har bearbetats.
- Riktlinjer för förnyad hantering av fakturering av medlemsavgifter, inbetalning till Paris mm med komplettering av riktlinjer för arbetet, brevmallar etc. är till del fullföljd.
- Föreningsaktiviteter har i stort genomförts enligt de uppställda målen. Se seminarier ovan.

GENOMFÖRDA MÖTEN OCH AKTIVITETER

ICOMOS SWEDEN har under 2012 genomfört följande möten och aktiviteter.

- 11 januari styrelsemöte
- 2 februari styrelsemöte
- 14 mars styrelsemöte
- 14 mars årsmöte med seminariet ” Det maritimarkeologiska kulturarvet. Aktuellt om förlista skepp och sjunkna landskap”
- 14 mars konstituerande styrelsemöte
- 3 april styrelsemöte
- 9 maj styrelsemöte
- 13 juni styrelsemöte
- 23 augusti styrelsemöte
- 24 september styrelsemöte
- 16 oktober styrelsemöte
- 26 november styrelsemöte
- 10 december styrelsemöte

DELTAGANDE I NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA AKTIVITETER

ICOMOS SWEDEN har under året deltagit i följande nationella och internationella aktiviteter:

- 1 januari möte Tankesmedjans arbetsgrupp bestående av ordföranden Kerstin Westerlund, Henrik Lindblad, Helene Svahn Garreau och Ola Wettergren.
- 25 januari möte Kerstin Westerlund och Stockholms länsantikvarie.
- 2 februari möte Kerstin Westerlund och Trafikverket angående förbifart Stockholm och Drottningholm.
- 17 februari möte Kerstin Westerlund med riksantikvarien och överantikvarien.
- 21 mars möte Tankesmedjans arbetsgrupp.
- 22 mars deltog Kerstin Westerlund vid Europa Nostras årsmöte.
- 18-20 april deltog Kerstin Westerlund i Världsarv i Sveriges möte i Stockholm.
- 19 april möte Lena Palmqvist, Kerstin Westerlund och Svenska representanter i de internationella kommittéerna.
- 8 maj möte Kerstin Westerlund och representanter för Kulturarv utan gränser.
- 9 maj möte Kerstin Westerlund och ordförande för Kulturarv utan gränser.
- 28-31 maj deltog Kerstin Westerlund i Europe Group Meeting i Bryssel.
- 11 maj möte Tankesmedjans arbetsgrupp bestående av ordföranden Kerstin Westerlund, Henrik Lindblad, Helene Svahn Garreau och Ola Wettergren.
- 4 juni möte Kerstin Westerlund med ordföranden och generalsekreterare m.fl. i Svenska Unescorådet.
- 5-8 juni deltog Cecilia Andersson i International Critical Heritage Studies seminarium, Göteborg.
- 29 juni möte Kerstin Westerlund och Birgitta Johansen, Riksantikvarieämbetet.
- 3 augusti möte Britt Wisth, Kerstin Westerlund och Sheridan Burke International Scientific Committee on 20th Century Heritage.
- 20 augusti möte Malin Myrin, Kerstin Westerlund, riksantikvarien och överantikvarien.
- 23 augusti möte Kerstin Westerlund och Anita Bergenstråle Lindh, Riksantikvarieämbetet.
- 30 augusti möte Tankesmedjans arbetsgrupp bestående av Kerstin Westerlund, Henrik Lindblad, Helene Svahn Garreau och Ola Wettergren.
- 7 september deltog Kerstin Westerlund vid Byggnadsvårdsföreningens höstmöte.

- 19 september deltog Nils Ahlberg, Gert Magnusson och Kerstin Westerlund i ett möte på Svenska Unescorådet om översättningen av Unescos *Recommendation on Historic Urban Landscape*.
- 11-12 oktober deltog Kerstin Westerlund vid Axxess seminarium om världsarv på Engelsberg.
- 16 oktober möte Lena Palmqvist, Kerstin Westerlund och de svenska representanterna i de internationella kommittéerna.
- 26 oktober representerade Nils Ahlberg ICOMOS SWEDEN på ett *Seminarium med ideella organisationer inom Kulturmiljöområdet* anordnat av Riksantikvarieämbetet.
- 27 oktober – 2 november deltog Kerstin Westerlund i ICOMOS Advisory Committee, Scientific Council och European Meeting” I Peking tillsammans med Christer Gustavsson som representant för ”ISC on Economics”.
- 22-26 november deltog Daniel Kwiatkowski och Heléne Svahn Garreau vid 12 e International Congress of the Detorioration and Conservation of Stone, USA.
- 12 november möte Kerstin Westerlund och Sveriges Unesco ambassadör.
- 16 november deltog Kerstin Westerlund vid Sveriges arkitekters höstmöte .

ARRANGÖR FÖR NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA AKTIVITETER

ICOMOS SWEDEN har arrangerat respektive deltagit i arrangemang av följande internationella aktiviteter:

- 18 april Heritage day, tema världsarv med seminarium i Stockholm med samtal om vad som egentligen krävs för att vi ska leva upp till Världsarvskonventionen.
- 30 augusti, seminariet Kärna och skal - om skalmurar i allmänhet och Visby ringmur i synnerhet arrangerades i Visby i samarbete mellan Riksantikvarieämbetet, Gotlands Museum, ICOMOS SWEDEN och Hantverkslaboratoriet. ICOMOS företrädde av Ulrika Mebus, Helen Simonsson och Pål Anders Stensson vilka bidrog med en internationell utblick om medeltida murar.
- 18 oktober diskussionsafton om kulturmiljöutredningens betänkande.
- 29 november Tankesmedjans seminarium ”Värde och bruk”

DELTAGANDE I MÖTEN MED DE INTERNATIONELLA KOMMITTÉERNA (IC)

ICOMOS SWEDEN har under 2012 haft svenska representanter i 23 internationella kommittéer.

ICOMOS SWEDENs deltagande i möten med de internationella kommittéerna (IC):

- 24-29 april deltog Kerstin Westerlund i ICOMOS Scientific Committee on Theory and Philosophy i Bacu för ”Tankesmedjans” räkning.
- 8-11 augusti deltog Tomas Adlercreutz i ICLAFI:s årsmöte, som denna gång hölls i anslutning till ICOMOS Mexicos årsmöte i Toluca, delstatshuvudstad i provinsen Mexico med ett

anförande under rubriken Judicial and Non-Judicial Procedures in Order to Protect the Heritage and Cultural Rights.

- 3–7 september. Nils Ahlberg deltog i det årliga mötet med *ICOMOS International Scientific Committee on Historic Towns and Villages* och i FN-organet UN-Habitats *World Urban Forum*, som båda ägde rum i Neapel. Efter nio år som Vice President blev han vald till hedersmedlem.
- Under hösten deltog *Paul Anders Stensson, Analysis and restoration of Structures of Archaeological Heritage*, vid det andra kommittémötet i Wroclaw i Polen i samband med den stora biennala konferensen SAHC (8th International Conference on Structural Analysis of Historical Constructions). Vid ISCARSAH-mötet diskuterades vissa administrativa frågor som; olika typer av medlemskap, eventuella medlemsavgifter och framtida möten. Man diskuterade även den handbok som vi skall ta fram som behandlar analys och åtgärder vid restaurering av historiska konstruktioner.
- Susanne Barr gästade i september Polarmuseet i Gränna i samband med tema Antarktis. Detta var en del av ett samarrangemang med *International Polar heritage Committee (IPHC)* varav svensk representant är Håkan Joriksson.
- 18-21 november deltog Lena Palmqvist i CIAV Conference and Annual Meeting 2012, Al Ain, Abu Dhabi, Saudiarabien. Konferensens tema var Place of the Vernacular Built Heritage in a Rapidly Changing Context. Lena Palmqvist presenterade ett paper, "Houses built of clay, straw, sand and firewood - old but not forgotten techniques".
- 26-27 november deltog Ola Wetterberg, Training Committee, i ett möte om guidelines for capacity building for the safeguarding and conservation of cultural heritage, Rom, Italien.
- I december deltog Cornelius Holtorf, *Interpretation and Presentation of Cultural heritage Sites (ICIP)* i expertmöte i Himeji, Japan och firandet av Världsarvskonventionen 40 år i Kyoto.

AKTIONER MOT MEDIA

ICOMOS SWEDEN har genom skrivelser, pressmeddelanden, artiklar uppmärksammat kulturarvsfrågor, vilket resulterat i publicitet av olika slag. Bl. a. följande:

- 7 januari, Omnämning i Arkitekten, De strider om Slussen.
- 24 januari, Omnämning i Barometern, Vindkraftverken hotar Södra Ölands världsarv.
- 25 januari Omnämning i SvD, Genomfart Ökar trots Förbifarten.
- 25 januari, Artikel i Barometern "Utveckla det Öländska världsarvet utan Vindkraft".
- 27 februari, Omnämning i DN, Nya miljoner till utredning om bibliotek.
- 17 februari, Intervju i Miljömagasinet, Trafiken bara ökar.
- 23 maj, Omnämning i SvD, Värna världsarv från storskalig vindkraft.
- 23 september, Omnämning i Ölandsbladet, Unesco varnar för vindkraft.

- 27 september, Artikel i SvD, En bit av Stockholms attraktion förstörs.
- 4 oktober, Artikel i SvD Brännpunkt, om HUL Stockholms innerstad behöver inte förtätas.
- 8 november, Intervju i Sydöstran, Världsarvet hotas om hamnmagasinen rivs.
- 8 november, Intervju i Sveriges Radio om hamnmagasin i Karlskrona.
- 26 december, Artikel i Sydöstran om hamnmagasin i Karlskrona.
- 27 december intervju i Sveriges radio om hamnmagasin i Karlskrona.

SVENSKA REPRESENTANTER FÖR DE INTERNATIONELLA KOMMITTÈERNA 2012-2014

- Pål Anders Stensson, ICOMOS International Scientific Committee on Analysis and Restoration of Structures of Architectural Heritage.
- Gert Magnusson, ICOMOS International Committee on Archaeological Heritage Management.
- Ulrika Mebus, ICOMOS Conservation / Restoration of heritage objects in monuments and sites.
- Åsa Ahland, ICOMOS International Committee on Historic Gardens – Cultural Landscapes. Ordförande för den svenska arbetsgruppen för parker och landskap. Ordförande för den svenska arbetsgruppen för parker och landskap.
- Ylva Stenqvist Millde, ICOMOS Cultural Routes.
- Anna Hegethorn, ICOMOS International Committee on Cultural Tourism. Ordförande för den svenska arbetsgruppen för kulturturism.
- Vacant, ICOMOS Earthen Architectural Heritage.
- Christer Gustafsson, ICOMOS International Committee on Economics of Conservation, vice ordförande. Kerstin Westerlund, sekreterare och hedersmedlem.
- Thomas Roth, ICOMOS Fortifications and Military Heritage (IcoFort). Ordförande för den svenska arbetsgruppen för militärhistoria.
- Vacant, ICOMOS Heritage Documentation.
- Nils Ahlberg, hedersmedlem och fd. vice ordförande, ICOMOS International Committee on Historic Towns and Villages.
- Cornelis Holtorf, ICOMOS Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites.
- Vacant, ICOMOS Intangible cultural heritage.
- Thomas Adlercreutz, ICOMOS International Committee on Legal, Administrative and Financial Issues.
- Anna Henningsson, ICOMOS International Committee on Wall painting. Ordförande i den svenska arbetsgruppen för muralmåleri.
- Håkan Jorikson, ICOMOS International Committee on Polar Heritage.
- Erika Hedhammar, ICOMOS International Committee on Risk Preparedness (ICORP)
- Ulf Bertilsson, ICOMOS International Committee on Rock Art.

- Vacant, ICOMOS Shared Built Heritage
- Vacant, ICOMOS Stained glass
- Hélène Svahn Garreau, ICOMOS International Committee on Stone. Ordförande f  r den svenska arbetsgruppen f  r sten.
- Kerstin Westerlund, ICOMOS Theory and philosophy of conservation and restoration.
- Ola Wetterberg, ICOMOS International Committee on Training. Ordförande f  r den svenska arbetsgruppen f  r utbildning. Ordförande f  r den svenska arbetsgruppen f  r utbildning.
- Andréas Olsson ICOMOS International Committee on Underwater Cultural Heritage.
- Lena Palmqvist, vice ordförande, ICOMOS International Committee on Vernacular Architecture. Sammankallande för de svenska vetenskapliga kommitt  erna.
- Hans Sandström, ICOMOS International Committee on Wood, medlem i kommitténs Management Group för vilken han även   r ordförande.
- Britt Wisth, ICOMOS International Committee on 20th Century Heritage.
- Jan af Geijerstam, The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH). (självständig organisation med samarbetsavtal med ICOMOS). Jan af Geijerstam   r ordförande i ”The Swedish Industrial Heritage Association”.

REPRESENTATION TILL ICOMOS ANKNUTEN ORGANISATION

- Malin Myrin och Hanna G  rdstedt, Kulturarv utan gränser.

  RSRAPPORTER FRÅN SVENSKA REPRESENTANTER

  rsrapporter har inkommit och bifogas från följande representanter:

- Britt Wisth, ICOMOS International Committee on 20th Century Heritage ISC20C
- P  l Anders Stensson, International Scientific Committee on Analysis and Restoration of Structures of Architectural Heritage.
- Christer Gustafsson, ICOMOS Scientific Committee on Economics of Conservation.
- Håkan Joriksson, International Polar Heritage Committee
- Ola Wetterberg, Training Committee
- Anna Henningsson, Mural Painting
- Cornelius Holtorf, International Committee for Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites

BILAGA, ÅRSRAPPORTER FRÅN SVENSKA REPRESENTANTER FÖR DE INTERNATIONELLA KOMMITTÈERNA

ISC20C

Annual report for 2012-12-20

Britt Wisth, Icomos Sweden

Local work

Co-operation has started between some local expert members and working groups working on similar fields as Stone conservation, mural painting a.s.o. and ISC20C. I was able to take part in the Workshop on Concret conservation in Gothenburg in December this year.

The international group

The ongoing everyday work in the group is done by e-mail, especially within the group assisting the Alert issues. The leading question this year has been the "West Wing" in Hong Kong, now through the chair Sheridan Burkes huge job successfully finished and available on the Icomos International Website. The use of a video-film for a personal explanation of the ICOMOS' arguments is perfect.

The annual meeting this year was in Helsinki in connection with the Docomomo conference in august 2012. One of the discussions was about how to take the Madrid Document further.

Verksamheten inom landet

Ett samarbete mellan flera olika expertkommittérepresentanter har startat inom området stenkonservering, muralmåleri etc varav ISC20C (nittonhundratalets kulturarv) är en. För några av områdena finns en arbetsgrupp, andra representanter saknar grupp. Samarbetet är en intressant väg att gå för att kunna arrangera gemensamma möten eller konferenser.

Representanter för denna grupp medverkade i att arrangera en tvärfacklig konferens, eller work-shop med både inhemska och internationella föreläsare, om betongkonservering i Göteborg i December, ett område som är viktigt att uppmärksamma och finna metoder och förhållningssätt i svåra frågor specifika för materialet betong. Konferensen borde ha haft en betydligt större publik än som blev fallet under de två snöstormspåverkade dagarna, men för min del är jag mycket nöjd med arrangemanget och ser fram emot en fortsättning.

Den internationella expertgruppen

Det löpande arbetet sker vanligen med e-mail varvid frågorna kring Alert-projekt är mest omfattande. Här har objektet "The West Wing" i regeringskomplexet i Hong Kong varit det största och detta har framgångsrikt slutförts genom ordföranden, Sheridan Burkes, stora insatser. Inte minst en videofilm har varit ett utmärkt kommunikationsmedel, där Sheridan personligen förklarar ICOMOS synpunkter.

Gruppens årliga möte skedde i Helsingfors i augusti i anslutning till Docomomokonferensen, varvid en av de viktigaste frågorna var hur arbetet med Madriddokumentet skall fortsättas. Översättning även till svenska är nu angelägen.

//Britt Wisth

Paul Anders Stensson - expertmedlem i *Analysis and restoration of Structures of Archaeological Heritage* (ISCARSAH)

Verksamhet i ICOMOS internationella expertkommitté ISCARSAH (International Scientific Committee on the Analysis and Restoration of Structures of Architectural Heritage) under 2012.

Såsom expertmedlem i ISCARSAH har jag kontinuerligt tagit del i det samtal som kommitténs medlemmar för via e-post och på sociala media. Detta har i första hand rört akuta tekniska insatser och teknisk återuppbyggnad efter de regelbundet återkommande katastrofer som har berört de länder där medlemmarna verkar. I första hand har kunskap och synpunkter utbyttts angående jordskalv/tsunami i Tohoku (Japan), tempelbrand i Bhutan samt efterverkningar av jordskalv i Van (Turkiet), Christchurch (Nya Zeeland) och Port au Prince (Haiti). Kommitténs medlemmar har aktivt deltagit vid åtgärder i samtliga dessa områden och vid våra möten samt via nätet delat med sig av erfarenheterna. Under våren hölls ett möte i Lima, Peru med besök bl.a. vid Maccu Piccu men jag kunde inte delta. Under hösten hölls det andra kommittémötet i Wroclaw i Polen i samband med den stora biennala konferensen SAHC (8th International Conference on Structural Analysis of Historical Constructions). Vid ISCARSAH-mötet diskuterade vi vissa administrativa frågor som; olika typer av medlemskap, eventuella medlemsavgifter och framtida möten. Vi diskuterade även den handbok som vi skall ta fram som behandlar analys och åtgärder vid restaurering av historiska konstruktioner. Jag skriver ett par kapitel i boken och deltar i granskning av några andra.

ISCARSAH har sedan förra året ett Newsletter som nu har kommit ut med sitt andra nummer. I juli 2013 planeras ett ISCARSAH-möte i Guimaraes, Portugal i samband med ICISA, en konferens om konstruktioner och Arkitektur.

// Pål Anders Stensson

ICOMOS Scientific Committee on Economics of Conservation

Årsredogörelse 2012

Christer Gustafsson 21 december 2012

Konferenser:

18 januari Kultur och tillväxt Sveriges Riksdag, talare

20 april David Throsby föreläsning Göteborgs Handelshögskola

24-25 april EU Environment and innovation Amsterdam, talare

26-27 april EU Heritage label Bryssel, expert

24-25 maj Sustainable Ports Malta, talare

7 juni IUAV Venedig, talare

19-23 juni Biennial Conference of the association

For Cultural Economics Kyoto, talare

2-4 sept World Urban Forum Neapel, talare

5-7 sept EU – China Forum Bryssel, talare

19 sept EU – China Forum, top meeting Bryssel, talare

26 sept Kalmar regiondagar Oskarshamn, talare

28 sept Västra Götalands regiondagar Falköping, talare

1-2 okt Mainstreaming culture Vilnius, talare

10-17 okt Cultural Heritage and Sustainable Gulangyu, Xiamen, Nanjing, Development workshops arrangör, talare

27-30 okt. ICOMOS Beijing

30 okt-5 nov Cultural Heritage and Sustainable Nanjing, arrangör, talare Development workshops

18-25 nov Cultural Heritage and Sustainable Delhi, arrangör, talare Development workshop

3-5 dec Moscow Urban Forum Moskva, talare

ISCEC

Jag och ordförande Luigi Fusco Girard har haft löpande och regelbundna kontakter via telefon och mail under året.

Vi har haft två möten: maj i Valetta, Malta och 2-4 september i Neapel.

Under året har Världsbanken gett ut boken *Economics of Uniqueness* i vilken flera av ISCEC:s medlemmar medverkar. Idén till boken kom under ISCEC möte i Halmstad för något år sedan.

Vid ICOMOS möte i Beijing deltog undertecknad som representant för ICOMOS.

I Beijing hade jag bl. a. möte med president Gustavo A då jag presenterade intresse från kinesiska företag att sponsra ICOMOS verksamhet. Jag bjöds även in av den italienska delegationen att medverka vid planeringen av GA i Florens 2014. Jag bjöds även in till Brasilien, Costa Rica, Dominikanska republiken, Indonesien, Indien, Moldavien och USA för att presentera kulturmiljövårdens roll för hållbar utveckling.

ISCEC has held two committee meetings during 2012. Two international seminars have been organized; in Malta and in Naples. ISCEC was represented in Beijing by Christer Gustafsson.

During 2012 the World Bank's book *Economics of Uniqueness* was published. Several of ISCEC's members have contributed with articles.

//Christer Gustafsson

Håkan Joriksson, International Polar heritage Committee (IPHC)

Under våren 2012 uppförde Grenna Museum – Polarcenter en kopia av Otto Nordenskjölds forskningsstation i Antarktis på museigården. Originalen härstammar från den svenska sydpolsexpeditionen 1901-1903 och står fortfarande kvar tack vare insatser från i första hand argentinska myndigheter.

Kopian av den så kallade vinterstationen fyller flera syften. Den är ett spektakulärt komplement – med övernattningsmöjlighet – till vår utställning om *Den svenska sydpolsexpeditionen 1901-1903* men framförallt handlar det om att uppmärksamma ett svenskt kulturarv i Antarktis. Mot den bakgrunden är också vinterstationen en del av årets arbete inom IPHC Sverige.

// Håkan Joriksson

Ola Wetterberg, Training Committee

Ola Wetterberg har under året som representant i Training committee deltagit i diskussion kring GUIDELINES FOR CAPACITY BUILDING FOR THE SAFEGUARDING AND CONSERVATION OF CULTURAL HERITAGE. Ett möte hölls i Rom 26-27 november och avsikten är att få dokumentet klart till hösten 2013, med följande remissomgång till de nationella kommittéerna med antagande vid General Assembly 2014.

// Ola Wetterberg

Anna Henningsson Mural Painting

Under innevarande 2013 har en konferens för 2013 planerats. Konferensteman som diskuterats via e-post är:

1. Treatment of lacunas: esthetical and technical solutions.
2. Monitoring and preventive conservation for open air mural
3. Fragmented mural painting and detached mural painting supports and treatment
4. Man-made disasters.(mistakes) on mural paintings
5. Continue with the Mural Paintings Road Project

Ännu inte bestämt vilket tema som har valts för konferensen eller var den skall äga rum.

Cornelius Holtorf, International Committee for Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites (ICIP)

Activities in ICOMOS-ICIP (International Committee for Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites) 2012:

On-going projects include the “Illustrated” Charter Project and the formulation of an online collection of Interpretation “Resources and Tools”. ICIP has also carried out a membership survey in order to learn more about the members and their wishes for activities over the coming three years (results have not been published yet).